

DEBAT OVER FOCUS OP VAKMANSCHAP

DOCENTEN HEBBEN 'ZORGPUNTEN'

Ecbo organiseerde een Lagerhuisdebat over het actieplan Focus op Vakmanschap. Scholen zijn bezig met de maatregelen van het plan, maar de discussie blijft. "Zijn we wel op de goede weg?"

Peter van der Poel, Wellantcollege, vindt dat avo-isering niet moet doorslaan

Bij het debat over de gevolgen van het mbo-actieplan Focus op Vakmanschap liggen voors en tegens vaak dicht bij elkaar. 'Het plan is goed, tenzij...' komt dan in de buurt van 'het plan is verkeerd, mits...'. De debaters lichten hun standpunten toe en veranderen af en toe van inzicht.

Het expertisecentrum ecbo wil

op 19 juni graag meningen peilen en argumentaties noteren. Voor het debat is de zaal in het Maltezerhuis, in het museumkwartier van Utrecht, in tweeën verdeeld. Debatleider Donatello Piras, Nederlands Debat Instituut, vraagt de veertig deelnemers aan het debat een positie in te nemen. Denken ze dat het primaire onderwijsproces het kind van de rekening is met het actieplan, vinden ze het goed dat er meer aandacht komt voor algemene vorming en verwachten ze dat het mbo door het actieplan een concurrerende route wordt naast de havo-route?

Geen pauze

De reacties op het actieplan, waarmee minister Marja van Bijsterveldt de relatie van mbo met beroepspraktijk en ondernemerschap wil verbeteren, waren aanvankelijk verdeeld. Goed dat er aandacht was voor onderwijskwaliteit en bedrijfsvoering op school, maar had de minister niet beloofd dat er

rust in het veld zou komen? Zal het plan echt de gewenste relatie versterken en kwaliteit verhogen en is het wel haalbaar in tijd?

De actuele situatie is dat de minister demissionair is en vijf partijen een Lenteakkoord hebben gesloten met ook gevolgen voor de uitvoering van het actieplan. De studiebekostiging voor dertigplussers wordt, met blijde instemming van vele managers in onderwijs en bedrijfsleven, niet afgebouwd. Voor implementatie van de verkorting van mbo-opleidingen en intensivering van onderwijs is een jaar uitstel gekomen.

"Maar uitstel is geen pauze", zegt Rob Schrijver, bestuurslid beroepsvereniging docenten mbo, een van de drie deelnemers in het deskundigenpanel voor het ecbo-debat. Het pakket is in grote lijnen gehandhaafd en het onderwijsveld vindt het prima dat het aantal kwalificaties wordt aangepakt. "Dat wordt niet uitgesteld", zegt Paul

Oomens, vanaf 1 september directeur van de MBO Raad, en ook lid van het panel. Schrijver: “Er komt dan veel op de docenten af.” Ze moeten bijvoorbeeld aan de slag met hun professionalisering en de herziening van onderwijsprogramma’s op school.

Groepsgrootte

Ecbo ziet de debatvorm als een goede manier om kennis te ontsluiten en te verspreiden, zegt senior onderzoeker Willem Houtkoop. “Het is bovendien een goed moment om over het actieplan te discussiëren”, vindt hij. “Zijn we op de goede weg?”

“In het actieplan staan 35 maatregelen”, zegt Louise van de Venne, programmaleider Beleid, bestuur en organisatie bij ecbo. Het woord ‘focus’ lijkt daarom misplaatst, merkt een debatdeelnemer op. Maar de maatregelen zijn te groeperen, volgens Van de Venne. Ze beogen kwaliteitsverbetering, vermindering

Docenten willen wel als ze denken dat het beter kan. Alleen, wat is beter?

van complexiteit en bestuur en bedrijfsvoering. Drie doelstellingen waar op zich niemand moeite mee kan hebben. Dat ligt anders met de beperking van stapeling van diploma’s en met de constatering dat met het actieplan maatwerk van deelnemers onder druk staat.

Ecbo heeft in januari een verkenning uitgevoerd naar de mogelijke gevolgen voor instellingen van het actieplan. De onderzoekers hebben op vijf instellingen gekeken. “Het blijkt dat het actieplan aanzet tot alertheid en verandering. Het is een

prikkel voor kwaliteitsverbetering, maar scholen zien ook risico’s. Financiële risico’s en ook van verkorting van de opleiding en de vereenvoudiging van de kwalificatiestructuur.”

“Scholen denken dat vooral aan de knoppen van groepsgrootte moet worden gedraaid. Meer standaardisering, meer groepsgewijs. Beter fysiek gebruik van de ruimtes. Dat soort zaken”, zegt Van de Venne. “Het is complex, maar scholen zijn gemotiveerd en vrij optimistisch over de invoering.” Veel eensgezindheid is er bijvoorbeeld over de verkorting van vier naar drie jaar. Succesfactoren die scholen noemen voor welslagen van het actieplan zijn onder meer een consistent beleid over een flink aantal jaren, een goede positie van de school in de regio, een goede band met het bedrijfsleven en goede samenwerking van de mensen binnen en buiten de instelling. En ze hebben de (extra) tijd nodig.

Deelnemers van het ecbo-debat tonen instemming of afkeuring voor een stelling

Actieplan

Onderwijsminister Marja van Bijsterveldt lanceerde in 2011 het Actieplan 'Focus op Vakmanschap 2011-2015'. Ze wil met dit plan de kwaliteit van het mbo verbeteren. Veel kritiek was er op de maatregel van stopzetting van bekostiging voor 30-plussers en de verkorting van niveau-4-opleidingen naar drie jaar, met opnieuw gevolgen voor de onderwijstijd. De focus op vakmanschap zou ook ten koste kunnen gaan van algemene competenties zoals taal en rekenen.

Kostenbesparing

De discussie in Utrecht gaat los. Mensen kiezen positie, bespreken twee minuten de argumentatie en vertellen wat er volgens hen goed en fout is aan het actieplan. Er is meer aandacht voor didactiek nodig, vinden sommigen, en docenten moeten beter worden gefaciliteerd. "De implementatie wordt heel erg onderschat." Een andere debater zet vraagtekens bij de fundamenten van het actieplan. "Het hele plan is gedacht vanuit beheerszucht en kostenbesparing."

De andere kant van de zaal reageert dat het plan voortborduurde op processen die al lang bezig zijn: efficiënter onderwijs, meer ambitie, de lat hoger. "Het past bij de tijd." Het kostenaspect is er zeker, erkennen

ze. "Maar je kunt nog zoveel winnen in het mbo. Natuurlijk krijgt daar het onderwijsproces wel eens last van, maar om nu te zeggen dat dat het kind van de rekening is, gaat te ver."

Het expertpanel is vooral benieuwd naar de mening van docenten. Reageren die: daar gaan we weer met een nieuw plan of zijn ze overtuigd van de zin van het plan? "Bij ons op het ROC van Twente hebben we er ook wel eens over gedebatteerd", zegt Hans Schutte, het derde lid van het panel. "Veel docenten vinden het een goed plan, maar ze hebben wel zorgpunten. Geef ons extra tijd, geld en ondersteuning; dan komt het goed." Ook onder docenten wordt zeker innovatief gedacht, denkt Rob Schrijver.

Midden

Docenten willen wel als ze denken dat het beter kan, denken ze. Alleen, wat is beter? Is een grotere groep, meer onderwijstijd en meer algemene vorming (avo) beter? "Het is wel beroepsonderwijs", zegt Peter van der Poel, bestuursraad Wellant-college en ongeveer de enige vertegenwoordiger uit groen onderwijs bij het echo-debat. "Daar moet echt het zwaartepunt liggen." Bovendien, zegt een ander, "gaan we te ver met de avo-isering, dan zijn we weg als mbo."

Ook hier is nuance, want "je moet kijken naar de toekomst van de arbeidsmarkt" en "je kunt avo integreren in beroepsvakken". "Ik denk dat we het wel ongeveer eens zijn", suggereert een debater aan iemand van de andere kant. "We kunnen misschien wel in het midden van de zaal gaan zitten." ■

Kijk voor downloads Actieplan mbo en een verslag van het debat op www.groenonderwijs.nl > vakblad editie 9

Het expertpanel met v.l.n.r.: Hans Schutte, Rob Schrijver en Paul Oomens